

Tilaukshinnat:

Koko vuodelta . . . 3: —
 Puolelta vuodelta . . . 1: 65
 Neljänneks vuodelta —: 90
 Kuukaudelta 35
 Muualla tilattuna postimaksut tyhjennettuna.
 Nro: 10 p.

Tornio.

Ilmoitushinnat:

Ensi sivulla 15 p. petit rivi.
 Viime sivulla 10 p. " "
 Suoleman ilmoitukset . 2: —
 Näihin ilmoitushinta . 30 p.
 Seisovilta ilmoituksilta myönnetään alennusta.
 Ruotsinkieliset suomennetaan maksutta.

Uutis- ja Ilmoituslehti Tornion kaupunkia, Peräpohjolaa, Tornion jokilaaksoa ja Lapinmanta varten.

1899.

Lehti ilmaantuu joka keskiviikko ja lauantai kello 9 aamupäivällä.

Vastaava toimittaja:
 R. G. Ottelin.

Lauantaina 23 p. syysk.

N:o 73.

Kirkollisia tietoja.

Saarnatuorot

Tornion kirkossa:

Suomal. rippisaarna lauant. klo 5 j. pp.
 17 f. Pyhäntolminaisuuden päivästä:
 Suomal. puolip. saarna klo 10 e. pp. kirkoh. Simelius.
 Iltaisaarna suomal. klo 5 j. pp.

Maternion kirkossa:

Puolipäiväsaarnat suomal. klo 10 kirkoh. Grand.

Saaparannan kirkossa:

Puolip. saarn. suomal. klo 10 past. Bucht.

Kuulutus.

Urakkahuutokanpalla, joka pidetään raatihuoneella Tiistaina, tämän Syyskuun 26 päivänä kello 11 e. p. p., tarjotaan hollihevoisten pito kolmen ensiksitulevan vuoden ajaksi, kaupungin halkojen hakkuu ja vedätys, katujen lumenluonti ja ulko-huoneiden puhtaanapito ensivuoden ajaksi. Urakkaehdot ilmoitetaan lähemmin huutokauppatilaisuudessa.

Tornio, Syyskuun 12 p:nä 1899.

Rahatoimikamarin puolesta:

I. W. Kajander.

M. Hartman.

Ilmoitus.

Perustettavan Perä-Pohjolan kansanopiston ynnä emäntä- ja isäntäkoulun kannattaja-yhdistyksen jäseniä kutsutaan täten sääntömääräiseen vuosikokoukseen Tornion kaupungin raatihuoneelle maanantaina kuluwan syyskuun 25 p:nä kello 6 illalla, jolloin käsitellään yhdistyksen sääntöjen 5:nnessä ja 8:nnessä §:ssä määrätystä v. m. esintulevista asioista.

Tornio, 19 p:nä syyskuuta 1899.

Kannattaja yhdistyksen toimikunnan puolesta:

J. H. Nordberg.

R. J. Lund.

Ilmoitetaan,

että kirkollismaksujen kanto ajalta 18¹/₂ 98 18¹/₂ 99 toimitetaan kaupungin raatihuoneella torstaina, kuluwan syyskuun 28 p:nä I ja II kaupungin osain kanssa ja perjantaina 29 p:nä III ja IV kaupungin osain kanssa kumpanakin päivänä 5-7 illalla, jolloin vähintäänkin puoli verosummasta on suoritettava, niin paljon kuin mahdollista, Suomen rahassa.

Tornio, 16, p:nä syyskuuta 1899.

R. J. Lund.

Jolla olisi hyrrätä sopiva huone, jossa saattaa tehdä puusepäntyötä, ilmoittaisi siitä Edor Kummulle, asuva M. Maikkulan talossa.

Suomen

Yhdyspankki

Talletuksia muuttuvalla korolla.

Paitsi talletustodistuksia määrättyllä, todistukseen kirjoitetulla korolla, antaa Suomen Yhdyspankki myöskin talletustodistuksia muuttuvalla korolla.

Sellaisia todistuksia vastaan talletetuista rahoista suorittaa pankki sanomalehdissä ilmoittamansa korkeimman talletuskoron ja laskee korkokannan muuttuessa uuden korkokannan mukaan heti kuulutuksen jälkeen, ilman irtisanomista.

Näitten talletusten takaisin maksusta on voimassa 180 päivän irtisanomisaika.

Tallettajille edullisena kehoitamme käyttämään tätä tiliä.

Keskushallitus.

Arvoisain kauppatuttavain tiedoksi saamme täten ilmoittaa, että ensi Lokakuun 1 p:stä lopetamme kaiken velkakaupan ja pakkauksen lainan pulloista ja laatikoista perimme maksun, mutta otamme ne takaisin samasta hinnasta.

Maafeuduille suoritamme tilaukset ainoastaan käteistä maksua vastaan, jota heti laskun saavutna tahi etukäteen suoritetaan, eli jälkiwaatimusta vastaan.

Lokakuun 1 p:stä korotamme mallasjuomain hinnat seuraavasti:

- Dluelta, kolo pullo 30 penniin,
- Dluelta, puolisko pullo 18 penniin ja
- Portterilta, 30 penniin.

Tornion Portteri ja Olutpanimo Osakeyhtiö.

G. Martinin Rautakauppa Kemissä

myydään monenlaisia rautatarvikkeita, porssiä, lamppuja, lasitavaroita, y. m. alennetuilla hinnoilla, G. Martin'in kontursiipesan hyväksi.

Ulkotutkimiset.

Maternion pastoriin kanslia on avoinna joka päivä 9-11.
 Kulliamari joka arkipäivä klo 9-1 e. pp. ja 4-7 j. pp.
 Rahatoimikamarin kanslia joka arki keskiv. ja lauant. klo 4-5 j. pp.
 Sähkölennätin konttori avoinna joka arkipäivä klo 8-2 e. pp. ja 5-7 j. pp. sekä pyhäpäivinä 9-11 e. pp. ja 5-7 j. pp.

Pakkahuone klo 10-1 e. pp.
 Telefooniafema avoinna kello 7 e. pp. kello 10 illalla.
 Siikennelonttori joka arkipäivä kello 10-1 päivällä.
 Satamafonttori Röntässä kolo päivän.
 Kofonistutusafema Posteljooni Tuorin talossa, kauppatorin varrella.

Merkittömänvalkea lammas on talteen otettu koiran jäliltä, omistaja saa lihat ja nahat perä ynnä lähempiä tietoja Ultraumolta Aleksi Wihkolalta.

Suomi!

Perä-Pohjolan Maamies-seuran tilaamia Apulamoitusaiucita on nyt seuran jäsenten saatavana Tilanomistaja R. Gm. Castrén'in luona. **Johtokunta.**

Ruusun kukka

ja **waahteran oksa.**

Sinä olet niinkuin ruusun kukka kunnahan tuomiossa. Minä olen niinkuin waahteran oksa rannikon rouniossa.

Raihoten katso waahteran oksa ruusua tuomiossa. Ruusu se toisaanne kukkansa kääntää waahteran rouniossa.

Raihoonsa kiviin waahteran oksa rannikon rouniossa. Ruusu se ruusun kukkain terran kunnahan tuomiossa.

Lasfi.

Kuulutus.

Kuntakokous pidetään Matornion kunnan huoneella 2 p. Lokak. 1899 kello 10 e. pp.

1:ksi. Kuntalaisia pyydetään antamaan selvityksen, vuoden tulosta, niinhyyvin siemenistä kuin syötävästään tulevan vuoden waraksi;

2:ksi. Jos tarve niin vaatii, kuntaa warten tarwittavasta jymämäärästä, sekä niistä toimenpiteistä, joihin kunta aikoo ryhtyä ja;

3:ksi. Katsoko kunta tarpeelliseksi laitta yleisiä töitä, joita tavalla tai toisella hädän lieventämiseksi voisi toimeenpanna.

Matornio, 13 p. Syyskuuta 1899.

C. W. Oukka.

Syyskuun 21 p:nä jälellä olevia kirjeitä Tornion postikonttorissa.

Sifäänkirjoitettuja:

Greta Anttila, C. Rundqvist, Herman Samolainen, Otto Waanikainen, J. Peteri, E. Fräti, G. Berliini, O. Hedengren.

Postietnautti lähetyksiä:

Amanda Granström, Fr. Heine, Matilda Pihkonen.

Maksettuja:

Alb. Boije af. Gennäs, Ida Katharina Bryggare, Ensti Jylpus, Amanda Granström, E. Sahl, Israel Heikinjuntti, Herman Hägg, Hilma Hirstiö, Karl Karsson, Elwira Köhler, Hilda Kiviranta, Kalle Kinnunen, Johan Karwonen, Matti Knutti, Henrik Kilpinen, Heikki Kujala, J. Leppänen, Matilda Mäki, C. Malmberg, Alpanus Mustapuro, A. Martti, Jsaak Misje, S. A. Nyberg, Wilho Nykänen, Petter Piironen, August Pelimanni, Johan Rautio, Wilho Sandström, Erkki Safari, Jisak Sulin, August Stenudd, Griika Siiki, Per Tikka, Ida Westerlund, Jsr. Wuoti, Hilda Widelli.

Talain tulleita:

Heikki Karppanen, John Koppelo, Greta Haapala, Hannes Lammassaari, J. A. Lindgren, Safari Mäki, Emma Nelson, Sandra Rautiainen, Riika Piipola, Matti Pehkonen, Viktor Abram Kewoniemi, Nayo Tomperi, Olla Tenhunen, Frdr. Wessman, Opettaja Wiklund, Briita Kristiina Karlson, Johan Frdr. Koski.

Tornion postikonttorin tulewalla osastolla Syyskuun 22 p:nä 1899.

H. A. Spegrén.

Tullinkawaltajia.

Kuwaus Tornionjoen warresta.

Ensimmäinen osa.

Kirjoitti: Väinö Kataja.

Erkki oli tietoonsa saanut ne seitset ja hän päätti yrittää rohkeasti.

Wähän ennen, kun tullimiehet läksivät Ruotsin puolta alas, läksi Erkkikin Suomen puolta. Hänen oli onnistunut vielä viimeiseksi saada tietoonsa, että Saalkreeni ei ollut mennytkään, waan oli hänen sijastaan neljättä hevosta ajamaan muuan mies, joka ei ollut liioin wahwa eikä rohkeakaan. Muita eivät tullimiehet saaneet sentin oli Erkki saanut tietää.

Kahdella hevosella warustauti Erkki matkaan. Ensimmäisessä reessä istui Erkki itse Rämä-Heikin ja muutaman toisen pahanmaineisen miehen kanssa. Sen miehen nimi oli Ruhnulainen, oli taitawa pyssymies ja suuri lurjus. Rämä-Heikki ja Ruhnulainen istuivat reen perässä ja Erkki kuskina. Ruhnulaisel-

Uno Boehm

Rimituomari.

Yhdistykäämme kannattamaan diakonaatti-asiaa!

Monelle lienee tuntematonta, mitä diakonaatti-asialla oikeastaan tarkotetaan. Luonnollisesti ei voi odottaa, että tuntematonta asiaa harrastettaisiin. Voidakseen ryhtyä kannattamaan jotakin asiaa, jäytyy tietysti ensin olla selwillä siitä, onko tuo asia kannatuksen arwoinen.

Onkohan diakonaatti-asia kannatuksen arwoinen?

Diakonaatin toimialaan kuuluu Jumalan sanan harrastuksen elwoyttäminen seurakunnissa sekä hengellisesti ja ruumiillisesti puutteenalaiasten hoito. Jos kerran olemme yksimieliset siitä, että Jumalan sanan harrastuksen elwoyttäminen on tarpeellista, sekä siitä, että hengellisesti ja ruumiillisesti puutteenalaiset, fairaat ja waiwaset, tarwitsewat hoitoa, silloin me hyväksymme diakonaatti-asian, silloin tunnustamme, että tuo asia on kannatuksen arwoinen.

Mitä olisi tehtävä diakonaatti-asian tarkoitusperän saawuttamiseksi? Luullakseni olisi tärkein askel tällä tiellä astuttu silloin, kun seurakuntaan saataisiin asetetuksi diakonisja.

Sairasten hoito olisi diakonisjan warsinaisena tehtävänä. Milloin häntä sairasten hoitoon ei tarwittaisi, olisi hän käytettävä muihin sopiwiin toimiin, esim. köyhäinhoidon alalla. Rakkouden palveluksen kautta tulisi hänen pyytää tuoda lieivitystä sairasten ja puutteenalaiasten majoihin. Ja olisihan sekin woitoksi, jos diakonisja esimerkillänsä muissakin woisi vähänkään wirittää palwelemaa, uhrautuwaa mielialaa semmoista, joka ei aina katso omaa parastansa waan muistaa muittenkin parasta.

Tuon tuuman toteuttaminen kysyy tietysti waroja. Niitä olisi hankittawa asiaa harrastawien henkilöiden wapa-

Asianajotoimisto Selsingissä.

Lakiasioita. Mahain perimisiä. Hakemuksia. Telefooniasioita y. m. Hankkii waltiolainoja, Suomen kansalaisoikeutta ja lupaa maasta muuttamiseen y. m.

— Suom! Huokeat palliot! —

ehtoisten vuosimaksujen, mahdollisten lahjain ja kirkossa kannettawain kollektain kautta.

Tornion kaupungin diakonaatti-rahastossa oli viime tilivuoden lopussa waroja 170 mkf. 83 penniä. Rahaston warojen kartuttamista ja asian harrastuksen herättämistä warten perustettiin viime talvena ompeluseura, jonka kokouksia pidettiin parin kuukauden kuluessa. Nyt olisi taas aika, jolloin tuon ompeluseuran sopisi työhönsä ryhtyä. Ensimmäinen kokous pidetään ylempään kansakoulun salissa ensi tiistaina, 26 p:nä t. k. kello 5 j. p. p. Silloin möytsin päätetään, missä ja kuinka usein kokouksia tämän syksyn kuluessa ajotaan pitää. Kaikki, ilman eroitusta, ovat kokouksiin terwetulleet.

Luulisi kaikkien woivan olla yksimielisiä silloin, kun on kysymyksessä hyvän tekeminen. Diakonaatti-ompeluseuran tarkoituksena ei ole wahwistaa jotakin erityistä suuntaa eli puoluetta, se tahtoo waan kaikessa vaatimattomuudessa kantaa kortensa siihen työhön, jota tehdään fairasten ja köyhien waiwojen huojentamiseksi. Emmeköhän kaikki woisi yhtyä kannattamaan tuota työtä? Kannatusta hyvälle asialle woimme antaa, kun otamme osaa diakonaatti-ompeluseuran kokouksiin.

„Joka taitaa hyvää tehdä, ja ei tee, niin se on hänelle synniksi“ (Jak. 4:17).
J. J. S.

Huipun takainen siwistys.

Nykyajan yleinen päämäärä on suuntautunut siwistuksen täydellisyuteen. Kaikki wiittaawat siihen; elämän oikeana päämääränä. Ollaan yksimieliset sen woimasta, sen jaloudesta ja tarpeellisuudesta. Sangen hywin tiedämme, kuinka siwistymätön ihminen elämänsä tawoissa lähenee niitä, joita me kutsomme järjettömiksi eläimiksi. Me tiedämme myös, että ihmisellä, olkoon kuinka tahansa siwistymätön, on enemmän kelteläisyhtä ja woimaa, kuin eläimellä

joista syystä myös tuo ihmis-peto woilla turwallisempi eläimiä. Tuohon asemaan woipi siwistuksen puute saattaa ihmisen. Siwistys olkoon ja pysyköön siis elämämme johtawana tähtenä!

Asettakaamme kuitenkin siwistyksellekin yksi polttopiste, huippu, johon asti siwistys turmelumatonna woikohota, waan, joka ehkä on kyllin terävä johdattaaakseen n. s. „huipun takaiseen siwistykseen“.

Me tunnustamme siwistuksen olewan woimaa, tutea; tunnustamme sen olewan jaloa ja ritarillista, niin kauan kun totinen rakkkaus on sen uskollisena todistajana, niin kauan, kun uskollisuus, lainkuuliaisuus ja Jumalan pelko, ovat sen eriamättömiä elämän perusteita. Niin pian kuin nämä hyweet ovat siwutetut woimme sitä sanoa „huipun takaiseksi“. Se kansa, jonka siwistys omistaa mainitsemani hyweet on onnellinen, waikka mitä ahdistuksia tulkoon hänen osakseen.

Jos tahdomme itellemme tehdä tunnetuksi „huipun takasen siwistuksen“, niin seurattaamme vuosikatoja Euroopan siwistyneimpänä kansana pidetyn „Ranskan“ nykyisiä oloja, asemaa ja toivotawaa tulewaisuutta. Epäilemättä olisi meille pienen kansan eläjille, kokonaan aawistamatonta se saasta, mikä nyt kyttee tuon suurimman kulttuurin sydämissä. Jos me vaatimattomina Suomalaisina joutuisimme arwostelemaan tuota siwistystä, olisi se meistä äärettömän hienoa, saawuttamatonta ihannetta, mutta samalla woisimme huomata saman määrän rakkautta piilevän tuon siwistuksen siimeksessä. Ranska onkin nyt jo niin kaukana siwistuksen takamailla, että sitä woidaan sanoa siwistuksen irwikwaksi. Eikä se ole tuo siwun polttopisteensä mennyt siwistys, joka nyt jäytää Ranskan sydän juuria ja epäilemättä on tuomitsewa sen perikatoon. Emme kai liottele jos sanomme että siwistys, joka on uudelleen ottanut nimeksi „raatalaisuus“ on samalla leweysasteella huipun takaisella puolella kuin Ranskan.

Jos emme Ranskasta tunnetaan muuta, kun „Dreyfus“ jutun kaikkine surkuteltawine käänteineen; on siinä kyllin osottamaan kuinka sywälle oikeuden tunto on wajonnut ja kuinka vähän pannaan arwoa inhimillisille oikeuksille, sekä mikä periaate on wallannut kansan suuren yleisön sydämet.

Me, jotka elämme täällä kylmässä pohjolassa, emme tiedä paljon suurien

„Ne ovat wälillä ryyppineet ja nukkuvat, waan odotamme vielä“, sanoi Erkki.

„Kun ei waan sattuisi ketään kulkemaan“, pelkäsi Toti-Antti, mutta Rämä-Heikki wirkkoi:

„Me annamme lähden kaitille“.

Wihdoin alkoi kuulumaan aistatiutujen ja kulkusten helinää ja Erkki tunsi, että ne olivat tullimiesten heluja. He olivat asettuneet tien polwekkeeseen ja kuuntelivat hengittämättä. Ruhnulaisella ja Toti-Antilla olivat pyssyt laadattuna. Mutta kun aistatiutujen helinä alkoi kuulua lähempää. Kuulivat he myös laulun loilotusta ja huutoja . . .

„Ne ovat päisään sanoi Erkki“.

„Kun olisimat oikeinkaan“, toiwoi Rämä-Heikkini.

„Kuuletteko kuinka lojuawat“, wirkkoi Erkki taas.

Siinä samassa kuuluivat helut jo aivan wierestä.

„Nyt pojat . . . ja pitääkää silmät ja korwat auki“, kuislasi Erkki.

Edellä olewan hevosien tunsiwat he Saalkreenin hyväksi tammaiksi. Siihen oli mies nukkuna kettjahtanut kuormalle, juu auki. Se oli Pesfultini.

Erkki juoksi hevosien päähän ja seisautti. Rämä-Heikki tarttui nukkuwaa

ja humalaista Pesfultinia sylkiksi ja wiskasi hänet kuin poikasen päädellä kiuokseen . . .

Mutta muut olivatkin herällään. Samassa kun Erkki tarttui ohjiin ensimmäistä hevosta, olivat toiset rynnistäneet awulki ja kowa meteli ja huuto alkoi kuulumaan. Kirottiin ja huutojen keskeltä kuului ampuminenkin. Rämä-Heikki liehui kuin hullu ja iski hangolla mihin waan sattui, waan tullimiehillä oli aseita myös ja hirnuinen hälinä ja pauke kuului. Kaikki tapahtui niin silmänräpäyksessä, ettei ollut tietoa, oltiinko woitolla wai kuinka.

Samassa kuului Erkin huuto.

„Miehet hoi! Hopusti pois, tuolta tulee pitkä jono hevostia“!

Samassa silmänräpäyksessä oli Erkki miehineen omien hevosien ja luona. Mutta Rämä-Heikki iski vielä siwunnessään krunkia hangolla päähän.

„Heikki, tule h . . . . . pois“!

Karjui Erkki.

Kuin kuolemassa riensiwät he hevosensa luo ja lähtiwät täyttä laulkaa ajamaan Haaparannalle päin. Tullimiehet kun olivat humalassa ja jäikäyksestä, eivät ensin ymmärtäneet mitä tehdä. Siihen hälinään kerkesiwät ne rahtimiehetkin, jotka olivat huutoja

tohuista, vaan omaamme kumminkin vielä sydämmen puhtautta ja kunnioitamme totuutta: siitä syystä olemme kärsivämmekin onnellisia. Eikä myöskään ole ihme jos pahemmekin, kun näemme rajatonta wääräyttä, puhtaan omantunnon ja totuuden tufahduttamista.

Oppikaamme Ranskan kohtalosta, antamaan itsestään ja siivistyksestään kerskailleille heidän arvonsa ja pitäkäämme yhä muistossamme tuota vanhaa sanon tapaa „ylpeys käy lankeemuksen edellä“. Edellisinä aikoina ei rohjettu epäillä Ranskan siivistystä: nyt ei löydy montta, koko kaulaisessa Suomesjamekaan joka ei surkuttelisi sitä halpamaista henkistä kurjuutta, joka pilkistää esiin tuon koreasti wäritellyn, kerskailwan naamarin tafaa.

Olkoon tuo meille esimerkinä huijuntakaista wietettä luistaneesta siivistyksestä.

Kysykäämme itsetämme, mikä on siivistys? Onko siinä kyllin, että ainoastaan oppineet ja suuret miehet kansan seassa omistavat siivistystä, kun sitävastoin kansan syvät rivit ovat surkeassa henkinessä kurjuudessa. Ei ensinkään! Waan kansan siivistystä olisi mieluummin etsittävä sen siivistä riveistä ja arwoiteltava sen mukaan, mikä on syvempien kansan kerrosten tunteenomaisuus.

Puhdas tunteisuus ja jalot aatteet ovat todellista ja pettämätöntä siivistystä. Jos joku kansa on kohonewalla, paranewalla siivistys asteelta, on sille annettava aikalaistensa tunnustusta, sillä wersowa taimi tekee wehreat lehdet.

Kaikkein pahin on kumminkin kohtalo kansalla jossa siivistyksen nimellä ja muiden ylistämän siivistyksen perusteella, koetetaan kehittää sydämmen saastaisia pyyteitä, sillä jälkimäinen wilitys tulee suuremmaksi kuin ensimmäinen. Toistamiseen joutua raakalaisajamaan, on huomiota herättävä enne kansan tulewasta häiriö tilasta.

Te oppineet; kansamme, yhteiskuntamme hywäntekijät, waltwokaat työtämme, ett'ette huomaamattanne antaisi ohdakfeiden alkaa wersomaan sen kansan sydämmessä joka on teille kallis. Jos te jotka etupäässä olette kansan kaswattajia, ette koeta siitä erottaa siivistyksen mukana tulewia, hywin helposti kansaan tarttuwia intohimoisia waatimuksia; on työnne turha ja siivistyksenne pelkkä unelma, joka sanoen helposti voi johdattaa meidät huijuntakaifelle puolelle. Siivistys jonka silloin omaisimme, olisi kääntänyt woimansa meitä vastaan, turmellen kansallista aineestamme ja wihdoin langettawa tuomion kansallijesta olemassa olostamme.

Matti Wainio.

Sähkösanomia Tornio'lle

(Suomen Sähkösanomatoiniston kautta).

Helsingistä 18°/99.

Hangon edustajaksi walittiin tänään pormestari Ederström 675: 53. Tohtori Sam. Ohdenius sai 357: 45.

Helsingistä 18°/99.

Pariisi. Ministerineuvosto periaatteessa päättänyt Dreyfusin armahduksen, joka astuu woimaan muutamien päiwien kuluttua. Dreyfus luopuu rewisioinnista.

kuulleet ja ajaneet täyttä lauffaa, että näkijivät mikä mellakka tiellä oli.

Herrajesta . . . hywät wieraat . . . tulittepa oikeaan aikaan . . . tässä on tainnut miesmurha tapahtua“, hätäili Erliini.

Rahitimiehet olivat kaikin toistakymmentä miestä — kokoontuneet temmelyspaikalle, kysellen, noituen ja ihmetellen.

„Tunnitteko ketä ne ovat?“ kysyi muuan rahtimies.

Satt.

— **Painoasetukseen** on kenraalikuvernööri pyytänyt korkeimmasa paikassa jelaista muutosta, että hänellekin myönnettäisiin oikeus erottaa painoasiamiehiä wirastaan. Se oikeus ennen on kuulunut painoylihallitukselle.

— **Siirtolaisuus.** Senaatti on kuvernööreiltä waatinut tarkkaa tietoa niitten henkilöitten luvusta, mitkä asemelwollisuusijässä ollen tämän vuoden kuluessa syyskuun 1 päivään ovat muuttaneet siirtolaisina pois maasta.

— **Wänrikki Stoolin Tarinan** 50 wuotisen olemassaolon muistoksi on Ruots. kirjallisuuden seura pyytänyt lupaa saada lyöä muistorahan. Senaatti on pyyntöön puolestaan suostunut, mutta kenraalikuvernööri on sen hylännyt.

— **Uusi sanomalehti.** Painoylihallitukselta on kelloseppä Elias Wilhelm Krank pyytänyt lupaa Hangossa julaistakseen „Hankoniemi“-nimistä sanomalehteä. Tämän johdosta on ryhdytty tiedustelemaan hra Krankin mainetta.

— **Ilmoitetusta toimenpiteestä** konsuli Eugen Wolffia vastaan kirjoittaa Abo Tidning:

Mitä toimenpiteitä on suunniteltu konsuli Wolffia vastaan, ei ole ilmoitettu mutta waikaa ei ole arwata, että ne ovat suunnatut Englannin lähettiläälle Pietarissa tehdyin walituksen muotoon ja mahdollisesti pyyntöön, että warkonsulin arwo häneltä pois otettaisiin. On waan odotettawana, mitä englantiset wiranomaiset asiassa tuumiwat asianomaisten tahtoessa peräyttää konsuli Wolffille annetun waltuuden

Ennen lopullisia toimenpiteitä hawaitaan, että ollaan, kuten tunnettu, haluttu saada kenraalikuvernöörin lausuntoa, mikä myöskin on annettu ja langennut niin, että kysessä olewat toimenpiteet, mitä ne sitten lienevätkin, ovat kaikessa suhteessa hywäksytyt. Hra Wolffin syntien lisäksi on kenraalikuvernööri lutenut, että hän myöskin on ottanut osaa miinutuksiin kansainwälisten lähetystönaamiaisin kuten se wärläissä asiakirjoissa kuuluu. Kenraalikuvernöörillä lienee kauwan ollut huomio kiinnitettynä hra Wolffiin, jonka hywinnowoje Wremjan kirjeenwaihataja, hra Interim ja hänen henkilömlaisensa laskeiwat kansanlylyttäjän joukkoon, mutta ei ole sen mukaan mitä hän on itse selittänyt, pitkämielisyhtensä perusteella tahtonut ryhtyä häntä vastaan.

Joskin konsuli Wolffilta nyt ryöstettäisiin waltiollinen arwo, täytyy hänen jai tyytyä siihen, että maamiehensä sen perästä nimittävät häntä h e r r a k s i.

Hangastus ei ole pieni, mutta pahemminkin voi täällä maailmassa käydä.

— **Konsuli Eugen Wolff** on näinä päiwinä Englannin lähettiläältä Pietarissa jaanut kirjoituksen, jossa kerrotaan Wenäjän ulkoasiainministerin walituksesta konsuli Wolffia vastaan siitä, että hän olisi ottanut osaa poliittiseen, korkeinta waltaa vastaan tarkoitettuun kihoitukseen Suomesja. Tämän johdosta pyydetään selitystä konsuli Wolffilta Englantilaiselle lähetystölle.

— **Neuwottelean sensurikomitean** puheenjohtajana on nykyään senaattori H. Palin, joka kuitenkin ei liene ottanut osaa viimeksi toimitettujen laffautusten ja waroitusten määräämiseen. Jäseninä komiteassa ovat kenraalimajuri Olshofstij, emersti A. v. Minkwig, kapteeni A. Cajander ja howineuws M. Ganzgau.

— **Waltioawun anomus.** Rittilän kunta on yleisistä waroista anonut opettajan palkkaamiseen Könkään kylän uuteen koulukouluun 800 mk. wuodessa sekä sitä päiksi ylimääräistä apua 400 mk. niitten 200 mk:n lisäksi, jotka jo on myönnetty, ja tulisi täten opettajalle kaikkiaan 1400 mk. waltion palkkaa. Muuttoapuakin on vastaajille opettajille anottu 300 mk.

— **Gläninlääkärin.** Läänineläinlääkärin wirtkaa Remin piirisä on hakenut eläinlääkäri A. Hellsberg.

— **Nowaniemen piiriin** nimismiehen wirtkaa on t. k. 11 p:nä loppuneen hakenusajan kuluessa hakenut m. m. lääninregistraattorit G. R. Hernberg.

— **Snonoja uutisia** kuuluu taasen olewan odotettawissa ylä-ilmoista. Mitä asia koskee, kysymystäkö wirallisesta kielestä, waiko jotain muuta tärkeää kohtaa, ei warmuudella tiedetä; se on waan kuulunut, että jotain olisi taasen tekeillä, mikä kansamme mieltä pahoittaisi.

— **Diafonaatti-ompeluseura** kokoontuu ylempään kansakouluun jaliin ensitiistaina 26 p. t. k. kello 5 j. p. Suotawa olisi, että seura saisi useita uusia jäseniä.

— **Kiertokoulun opettajaksi** Karunkiin on walittu nuorukainen Kalle Kurkela Hautiputailta. Wäliaikaiseksi kiertokoulun opettajaksi Karunkiin on walittu neiti Anna Fredrika Heinonen Dulusta.

— **Ruffolan kylässä** on fortiulyönti oikein rahan päältä tullut päiwäjärjestykseen etenkin jätkäin kesken. 20 näitä „hastartipelareita“ tulee haettawaksi kärkejiin nuorisoseuran pontewasta toimenpiteestä. Tämän kysymyksessä olewan paheen, luvattomien riihitanssien ynnä monen muun paheen tähden kaitwataan poliisin läsnäoloa kipeästi Karungin kunnassa.

— **Suuri wahinko.** Joku päiwä sitten paloi Raumolla Höynälän riihi aiwan poroksi. Riihi oli ahdettu wiljaa aiwan täyteen, jotka myös joutuivat tulen uhriksi.

— **Suuri formus.** Muuan sulhasmies Tornion köytässä kuuluu tilanteen helulle ei pienempää kuin „10 metriä“ suuren formuksen läpimitaten. Ei liene sulhasen tarkoin ottanut mittaa sydänkäppynsä formesta, kun noin pahoin erehtyi. Ei sattunut kultaapäällä olemaan niin suurta formusta, että olisi woinut heti lähettää waan oli wastannut kirjeellä, että jos hellulla on todellakin niin wahwat formet, niin kyllä tehdään semmoinenkin formus. — T.

— **Hentiwakuutusyhtiö Suomen** toimitusjohtajaksi on yhtiön hallitus jälleen wäideksi wuodeksi walinnut nykyisen toimitusjohtajan Edw. Kaslinin.

— **Sywasylän seminaarin johtajaksi** on kouluylihallitus ehdottanut Naahen seminaarin johtajan R. Raition.

— **Konserttiin**, jonka Dulun pataljoonan septetti piti viime sunnuntaina Remin Wapachtoisen Palokunnan juhlan loputtua mainitun palokunnan hywäksi oli saapunut yleisöä noin 40 henkeä. Konsertin arwokaas ohjelma suoritettiin hywin, jonka yleisö palkitti wilkkailla mieltymyksen ojituksilla. — R. W.

— **Gläköön Suomi!** huusi Politikenin mukaan viime tiistaina eräs herrasmies torwensoittajapatsasta pystyttäessä Kööpenhaminassa, jossa tilaisuudessa kaikki korkeat wieraat Bernstorffista oliwat läsnä.

— **Yhdyswaltain presidentille** on, kertoo Siirt., korkeakoulunopettaja S. Montague Donner lähettänyt kirjelmän, jossa hän Suur-Newyorkin suomalaisten keskuksomitean puolesta pyytää Mr. Kingleytä ottamaan vastaan sen Suomen asiaa koskewan englanninkielisen lentokirjafen, jonka ilmeistymisestä mekin aikanaan mainitsimme. Kirjeessä prof. D. litäpaitti tekee selkoa Amerikan suomalaisten kannasta ja toimista Suomen asiassa.

Wastaukseksi tähän kirjelmään on waltiofiteeri Gay ilmoittanut, että kirjelmä on huomioon otettu.

— **Yhysiä matkustajia.** Wiime sunnunt. illalla saapui Duluan santarmi-öwersti ja yksi alupseeri. Munnon he saiwat sikäl. Seurahuoneella. Kuinka kauan nämä siellä ennen näkymättömät herrat tulewat wiipymään paikallunnalla ja misjä asioissa matkustelewat, on tuntematonta. — R.

— **70 miehellä** on wenäläistä santarmiwäkeä tänä wuonna lisätty Suomesja.

— **Kummittelä.** Eräs ylimaam mies viime wiikolla oli paluumatkalla Dulusta. Kuormana oli hänellä jollekin maakauppiaalle kuuluwaa tawaraa. Illan pimeittä muutaman metsän kohdalla Wuhhoffella ilmaantui maantielle walkeaan kaapuun puettu olento, joka katosi metsään kaikessa hiljaisuudessa, wain wähanajan perästä taas näyttäntyi ottaen bewoista kiinni kuonosta. Mutta eipä tuo matkustaja ollutkaan arkapoikia eikä yksin turkiskaantaan. Hän näet hyppäsi alas kuormansa päältä, ottaa esiin kaffi rewolweriä ja fanoi kummittelialle. Jos olet ihminen niin äännä jotakin, muutoin syötän sinulle katkeroita marjoja. „Älä welikulta“, wirtkoi kummittelä ja samassa loikkasi itsensä maantien ojan taakse ja sieltä katosi metsään, josta oli tullutkin. Mies nousi taas kuormansa päälle ja rauhallisesti jatkoi matkaan ensimmäiseen syöttöpaikkaan, jossa hän tämän tapauksen persoonallisesti on tämän kirjoittajalle kertonut. — R. W.

Ulkomaalta.

— **Eräs amerikalainen Dreyfus.** Täällä otsakkeella kertomat saksalaiset lehdet Newyorkista seuraawan huomiota herättäwän armeijaskaandaalin:

Noin wuosi sitten tuomitti fotaoikeus wankewsrangaistukseen erään kapteeni Carterin, joka armeijan waroista oli häwittänyt lähes 1 1/2 milj. dollaria. Tuomiosta huolimatta käwelee Carter kuitenkin vielä wapaana ja hywinwoipana Newyorkin kaduilla. Nytemmin on saatu selville, etteiwät wiranomaiset ole uskaltaneet panna kapteenia wankuteen, koska rikoksen oikeana tekijänä lienee joku korkeampi sotaherra. Carter on waihtanut uuden tutkimuksen toimeenpanemista ja ubannut, jos hänet wangitaan, ilmoittaa kaikkien niiden nimet, jotka rikoksen ovat tehneet ja todistaa heidän rikollisuutensa.

— **Sättiläiskansa.** Kuten tunnettu löysi Stanley aikoinaan Afrikasta kääpiökansan. Nytemmin ilmoitetaan, että eräs Welby-niminen englantilainen on tieteellillä tutkimusmatkalla Etelä-Abesiniassa tawannut heimon, jonka miespuoliset jäsenet ovat keskimäärin 7 jalkaa pitkiä. Tulla on heillä musta ja niin pitkä, että se ulottuu pohkeisiin saakka. Naha ja jalot metallit ovat heille tuntematonta tawaraa.

— **Kamala tapahtuma merellä.** Sw. Dagbladelle Charlestonista saapunut jätkösanoma kertoo, että höyrylaiva „Woodruff“ on tuonut sinne kaffi skandinawialaista merimiestä, nimeltä Andersson ja Tomasson, jotka ovat ainoat hengissä olewat norjalaisen parkkilawin „Drottin“ miehistöstä. Elof. 11 p:nä joutui „Drott“ matkalla Passalongasta Buenos-Aireisiin haakiriktoon. Tomasson kertoo, että aallot weiwät heti laivan kannelta kapteenin ja kahdeksan miestä poneensa, muut pelastuivat lautalle. Näistä tuli yksi mielipuoleksi ja heittäytyi mereen, kaffi huuhdoiwat aallot mukaansa, kun he wäsymyksen waltamina eiwät enää jaksaneet pitää kiinni lautasta. Jälellä oli ainoastaan kolme miestä. Kun he oliwat nälkään kuolemaisillaan, heittiwät he arpaa siitä kenen tulisi uhrata henkensä toisten pelastamiseksi. Arpa lankei eräälle saksalaiselle merimiehelle. Hänet tapettiin heti ja weri juottiin kuitwiin. Wähemmän sai Andersson mielenwian puuskausten, hyökäsi Tomassonin puri hänen kaswoistaan ja rinnastaan lihapaloja. Molemmat ovat nyt Charlestonin sairashuoneessa hoidettawina.

— **Ruotsin kuningas ja rouwa Wittson.** Rouwa Elise Wittson, joka naiskwartetti „Suomen“ johtajana matkustele Newyorkissa, kertoo „Lördagen“-lehdelle seuraawaa: „Ensimmäisenä päiwänä, kun olimme Tukholmassa, oli meillä ilo laulaa Rosendalissa kuningas Oskar II:lle ja kuningaswaimelle perheelle, jotka lausuiwat meidät terwetulleiksi. Kuningas itse puristi kättäni ja fanoi olewanja meille myötätuntoinen“.

Kirjoherran kanslia joka arkipäivä kello 9—10 e. pp.
 Meinen notario tavataan joka arkipäivä kello 9—10 e. pp. 4—5 j. pp.
 Yhdyspankki joka arkipäivä kello 10—12 e. pp. paitsi maanantaisin 9—11 e. pp. ja 4—5 j. pp.

Polta

P. C. Rettig ja kump. hyväksi tunnettuja paperosseja:

„ORIENT“
 ja
 „NATIONAL“

Ilmoituksia.

Kuulutus.

Maistraatin saatua käskyn toimittaa valtiopäivämiehen vaali Porvarissäädyn Tornion kaupungin puolesta niille valtiopäiville jotka, armollisen käskyn mukaan avataan Helsingin kaupungissa tammikuun 23 päivänä 1900, on Maistraatti määrännyt sanotun vaalin tapuhtumaan kaupungin raatihuoneella, Maanantaina ensitulevan Lokakuun 16 päivänä, kello 6—7 j. pp., jonne kaikki ne kunnan jäsenet, jotka 12 ja 14 §§:n mukaan armollisessa Valtiopäiväjärjestyksessä 15 päivältä Huhetikunta 1869, ensiksi mainittu §: semmoisena mikä se on muutettu Keisarillisessa Julistuksessa 20 päivältä Maaliskuuta 1879, ovat oikeutetut tämän kaupungin edusmiestä valitsemaan, täten kutsutaan äänilukunsa mukaan vaaliin osaa ottamaan.

Samalla ilmoitetaan tietäväksi: että yksi valtiopäivämies on valittava;

että valtiopäivämiehen palkka ja matkakulujen korvaus on määrättävä ennen vaalin alkamista;

että vaali toimitetaan suljetuilla lipuilla ja ilman esiinhuutoa;

että vaalilippu katsotaan suljetuksi kun se on kuoreen pantu eli niin käännetty että sisältöä ei voi nähdä;

että vaalilippu, joka on allekirjoitettu tahi johon on pantu useimman kuin yhden henkilön nimi, hyljätään; samoin hyljätään vaalilippu johon on otettu vaaliin kelpaamaton tahi merkitty nimi josta ei varmaan voida päättää ketä valitsija on tarkoittanut;

että vaalioikeutta ei saa valtakirjalla käyttää;

että ääniluettelo, kahdessa kappaleessa on kahdeksan päivää ennen vaalia Maistraatin etuhuoneen pöydällä yleistä tarkastusta varten;

että muistutuksia ääniluetteloa vastaan saa tehdä ennen vaalin alkamista, vaan ei myöhemmin; ja

että selvitykset muistutuksen pätevydestä ovat heti esiintuotavat.

Tornion kaupungin raatihuoneella Syyskuun 11 p. 1899.

Maistraatin puolesta:

Yngve Winter.

Huutokauppa.

Zultifella vapaaehtoisella huutokaupalla myydään, Tornion kaupungissa Karjalaisen talossa, Niskelin lauantaina t. k. 30 p:nä klo. 12 päivällä edesmenneen työmies Juho Karjalaisen kuolinpesään kuuluvaa irtainta omaisuutta, josta täten halullisille ostajille ilmoitetaan.

Torniossa 22 p. Syyskuuta 1899.

Pesänhoitaja.

Kalastajat huomattakaa! 20 markalla saatte ostaa käyttökuntoisen kullerwerkon 30 sylvää pitkän ja hyvin liinawan, Sidor Kummulta, Kunnarin talossa Kivirannalla.

Tullihakemus lankettia

tämän lehden painossa ja Westerlundin kirjakaupassa.

Hienompia ja vahvempia seinäpahvia, sekä varsin hyvää öljyä ja maalivärejä on huokein ja tavoin ostaa
J. V. Kajander'ilta
 Torniossa.

Wuokrattavana

allekirjoittaneella ensi Lokakuulla: **Sfompi huoneusto keittiön kanssa sekä vähempi huoneusto ilman keittiötä.**
J. Sallinen.

Syhrättävänä

tilava sepän-paja sekä sen yhteydessä oleva kamari 1 päivästä lokakuuta Tornion kaupungissa.

J. Sallinen.

Hewosen omistajat hoi!

Musta reki-weto orivarsa ijältään toisella vuodella noin 9 kort. 5 t. kort. on ilmaantunut Wojakkalaan Jstön taloon, josta omistaja saa sen perä, kullut y. m. maksuttuaan.

G. Jsto.

Kuulutus.

Zultifella vapaaehtoisella huutokaupalla joka pidetään 30 päivä Syyskuuta Hällälän tilalla Birkkiön kylässä myydään August Saarelan jälkeen jäänyttä irtainta omaisuutta, muutamia lehmia, hevonen, talvi ajoneuvoja, heiniä, wainajan pitovaatteita, ynnä muuta.

Birkkiö 18 päivä Syyskuuta 1899, Leski Briita Saarela.

Kuulutus.

Wapaaehtoisella huutokaupalla myydään 26 päivä ensi jyskuuta Dukan tilalla Maternion pitäjän Rantojärven kylässä: 60 lehmää, 10 hiehoa, 7 wäsitkaa, 5 sikaa, 2 ori-hewosta, sekä meijeri- ja maanviljelyskaluja kuin myös isompi määrä heiniä. Maksuehdot huokeat, joista saapi kuulla toimitustilaisuudessa itse paikalla.

Maternio, 15 p. elok. 1899.

T. W. Oukka.

Toaletti-paperia

Kirjapainossa.

Ruori Suomi 1899

Päivälehdessä 9 Joulukuuta tarjotaan tilattavaksi. Kirjanhinta 2 m. 75 p. Tilauksia vastaanottaa Torniossa **Alb. Hackzell.**

Ne arvoisat tilaajat,

jotka eivät ole suorittaneet lehden tilausmaksua tälle vuodelle, pyydetään hywäntahtoisesti sen maksamaan lehden painoon.

Tuoreita

Wiinirypäleitä, Omenia, Luumuja

y. m. hedelmiä

Nordbergilla Torniossa.

Talo

myytävänä.

Kaupunkitalo, kolmella asuinhuoneella ja keittiöllä sekä tarpeellisilla ulko-huonekaluilla, Tornion kaupungissa, myydään nyt heti huokealla hinnalla ja edullisilla ehdoilla.

Bernstedt ja Hartman tavarainvälitys-, kauppa- ja asioimislite.

Ottakaa kiinni!

Keski-ikäinen ruunahewonen on kadonnut tämän kesän aikana laitumelta Arpelan takalomailta. Tuntomerkit ovat: pitkä oikealle kaatuva harja, suurellainen laukki ofassa, wäriltään punaisen ruskea ja noin 10 kortt. korkeaa, kawaii oisissa merkki J. A. S., joka hewosen kohtaa olisi hywä ja toisi pakintoa vastaan Jältföörin taloon Kivirannalle.

Emil Kulju.

Kihti ja wilutautiset hoi!

Olen saapunut tänne, joka haluttaa päästä taudista niin saapi minua tawata Tornion kaupungissa Gaffstrandin talossa Ryyssäällä.

Torniossa syyskuun 18 päivä 1899.

G. A. F. von Krautlein.

Riibin parantaja.

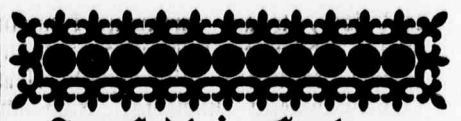
Senatin päätöksen johdolla.

Suom! Hieromista käytetään myöskin käsin ja hieromakoneella.

20 tai 30

Uyömiestä

saapi hyvää ansiota kun ilmoittawat itseensä Kaupunginvaltuuskunnalle Saaparanalla.

Bernstedt ja Hartman tavarainvälitys-, Kauppa- ja asioimis-liite Torniossa.

Arwoisalle Yleisölle jaamme täten ilmoittaa, että nyt avatussa kaupassamme talossa N:o 1 Tornion kaupungin kolmannessa ofassa, lähellä laivastilaa, myymme:

- Ruisjauhoja, Amerikan, Saksan ja Wenäjän Ruisjauhoja, useampaa lajia, Ohran ryhnejä, Liban'n ja Danzig'in ruisjauhoja, Räätä- ja Perunajauhoja, Kauranryhnejä, hienonnettua ja litistettyjä, Riisiryhnejä ja Mannaryhnejä, Rusinoita, Westunia, Plommonia, Mataronia, Boita, Pääsiä, Ruinaalihaa, Pihamakkaraa, Tuuntoa, Pöökkiä, Ruinaaleipää ja Pimppuja, Kahwia, Sokeria, Teetä, Biskettejä, Marmelaadeja, Karamelleja, Lakristaa, Kynttilöitä, Lampputulijua, Saippuaa, Silareja, Paperosseja, useampaa eri lajia, Lehtitupakkaa, Keittoastioita, Kuparisia ja Emaljoituita, Porssiini- ja Lasiastioita, Kompaktoita ja Rahakukaroita, y. m. Hewosen lenkiä ja nauvoja, Silaloita ja silliä, Willa suttia, Miesten, käännettyjä ja pystykaluissa

kohtuullisilla hinnoilla.

Maanviljelyskaluja:

- Karhia, Weltoja, Puima-, Kylvö-, Silppu- ja Riito- y. m.

f = o = n = e = i = t = a.

Meijeri kaluja:

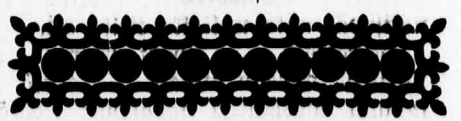
- Separaattoreja, Maidonkuljetus ja jähdntysastioita, woisuoloja, woipaperia, trittelivaatetta ja soobaa.

Bernstedt ja Hartman tavarainvälitys-, Kauppa- ja asioimis-liite Torniossa.

Irtaimen- ja kiinteän omaisuuden, (maa- ja kaupunkitalojen) ostoa ja myyntiä, huutokaupain pitoa, rahainperimisiä ja suorituksia y. m. asioimista kohtuullisella palkkiolla wälittää, sekä rakennusurakoita ottaa toimittaakseen

Bernstedt ja Hartman tavarainvälitys- Kauppa- ja asioimislite Torniossa.

Kaikki säännöttömyydet lehden ja kamifessa ilmoitettakoon kirjapainossa.

Torniossa, J. W. HeideU'in kirjapainossa 1899.